

en brugbar Form, som alle kan være tilfredse med, som kan afhjælpe de bestaaende Ulemper og medføre, at vi kommer ind i rolige Forhold.

**Holger Andersen:** Som det allerede er fremhævet af de to ærede foregaaende Talere, har den højtærede Kirkeministers Fremsættelse af dette Lovforslag vakt et overordentlig stærkt og dybtgaaende Røre i Sønderjylland. Det er jo væsentligt den nugældende Lov af 30. Juni 1922, hvis Gennemførelse i Praksis har stødt paa meget store Vanskeligheder, og det er ikke mindst disse praktiske Vanskeligheder, med hvilke Fremsættelsen af nærværende Lovforslag er blevet motiveret. Nu har allerede det ærede Medlem Hr. H. P. Hanssen (Nørremølle) i de Bemærkninger, han nys fremsatte, tydelig understreget, at man ikke faar et korrekt og til de virkelige Forhold svarende Billede af hele Sagens Stilling i Øjeblikket i de sønderjydske Landsdele ved udelukkende at holde sig til de kortfattede Bemærkninger, der ledsager det fremsatte Lovforslag, og som er indeholdt i den til Lovforslaget knyttede Skrivelse fra Jordlovsudvalget. Jeg skal i saa Henseende nøjes med at henvise til det ærede Medlems Bemærkninger, idet jeg i enhver Henseende kan slutte mig til de Synspunkter, han her gjorde gældende.

Naar det foreliggende Lovforslag har vakt saa stærkt Røre, som Tilfældet er, skyldes det utvivlsomt to Forhold: dels Tanken paa Fortiden og dels en vis Frygt ved Tanken paa Fremtiden. De sønderjydske Sognemenigheder har set deres Kirkekapitaller smuldre hen, uden at de har faaet noget Vederlag for dem. De nærer derfor en ikke uforstaaelig Bekymring og Frygt for, hvad en Afhændelse af Jorden kan føre til. Man kan i saa Henseende ogsaa minde om, at den tidligere øverste Kirkemyndighed i Hertugdømmerne, det evangelisk-lutherske Konsistorium i Kiel, ofte nok gennem sine Reskripter har udfoldet en ihærdig Virksomhed for at indskærpe de slesvigske og holstenske Menigheder, at man i ringest muligt Omfang maatte skride til Afhændelsen af de til Kirkerne henlagte Jorder. Saa tidligt som ganske faa Aar efter Udfærdigelsen af Kirke- og Synodalforfattningen advarede Konsistoriet i Kiel den 13. Marts 1882 mod Salg af kirkelige Grundejendomme, idet Konsistoriet indskærpede, at Salg kun i Undtagelsestilfælde burde finde Sted. Heller ikke den Omstændighed, at der i Øjeblikket kunde opnaas en højere Indtægt for Embedets Vedkommende ved

at sælge Jorden, burde kunne anses for tilstrækkelig Grund til Salg, thi, hedder det ordret i Cirkulæret: „Pengeværdien er efter de sidste Aartiers Erfaringer stadig svingende og synkende, medens Grundejendommenes Værdi ganske vist er underkastet Svingninger, men i al Almindelighed dog nærmere er undergivet en stigende Tendens“. Det er i alle Tilfælde en fast Værdi, man har at holde sig til“.

Det dybe Røre, som dette Lovforslags Fremsættelse har vakt, skyldes endvidere Frygten for Fremtiden, og jeg kan i denne Forbindelse ikke undlade at beklage, at den højtærede Kirkeminister har fundet det fornødent at fremkalde saa overmaade stærkt et Røre ved at fremsætte et Lovforslag som dette netop i Forbindelse med, at han har fremsat Forslag om Nedsættelse af et Udvalg til at undersøge Forholdet mellem Staten og Folkekirken, herunder, som det udtrykkelig hedder i den første Paragraf i det nævnte Lovforslag, ogsaa en Overvejelse af Kirkens og Statens fuldkomne Adskillelse. Thi det siger sig selv, at netop Fremsættelsen af dette Lovforslag øger Bekymringerne for Fremtiden. Vi fra vor Side har jo givet den højtærede Kirkeminister Tilslutning med Hensyn til dette Lovforslag, idet vi mener, at det kan være overmaade tjenligt at faa iværksat en Undersøgelse af alle de mange forskellige Forhold, som dette Lovforslag tager Sigte paa, og som udførligt har været Genstand for Forhandling i dette høje Ting. Vi har givet den højtærede Kirkeminister vor Tilslutning med Hensyn til dette Lovforslag, men vi har ganske vist ment, at ikke mindst et Forhold som dette var et af de Forhold, der i høj Grad hørte hjemme i de Overvejelser, der vilde være at foretage i dette Udvalg, og jeg har ogsaa det Indtryk, at den højtærede Kirkeminister ved forskellige Udtalelser, bl. a. til Repræsentanterne for Menighedsraadene, har indtaget en ikke fuldkommen afvisende Holdning, men en Holdning, der viste Forstaaelse af den Mulighed at drage ogsaa disse Forhold med ind under Overvejelserne i det nævnte Udvalg. Fra vor Side har det i alle Tilfælde været en Forudsætning for hele den Stilling, vi har taget til nævnte Lovforslag, at disse meget vigtige Spørgsmaal om Kirkens Grundejendom, de Rester af denne, der endnu er tilbage, droges med ind under Overvejelserne i det nævnte Udvalg.

Det ærede Medlem Hr. J. P. Nielsen, der talte paa Socialdemokratiets Vegne, indledede jo med at fremsætte nogle principielle Betragtninger om Ønskeligheden